

Udtalelse 1/09

Udtalelse i henhold til artikel 218, stk. 11, TEUF

»Udtalelse i henhold til artikel 218, stk. 11, TEUF — udkast til aftale — indførelse af en fælles patentdomstolsordning — Domstolen for Europæiske Patenter og EF-patenter — udkastets forenelighed med traktaterne«

Domstolens udtalelse (plenum) af 8. marts 2011 I - 1142

Sammendrag af udtalelsen

1. *Internationale aftaler — aftale om indførelse af en fælles patentdomstolsordning — forudgående udtalelse fra Domstolen — anmodning om udtalelse indgivet under den indledende fase i forhandlingerne eller før disses indledning — Rådet har anmodet om udtalelse uden at have hørt Parlamentet — formaliteten — betingelser*
(Art. 218, stk. 11, TEUF)
2. *Internationale aftaler — aftale om indførelse af en fælles patentdomstolsordning — oprettelse af en Domstol for Europæiske Patenter og EF-Patenter — forenelighed med traktatens bestemmelser*
(Art. 262 TEUF og 344 TEUF)

3. *Internationale aftaler — aftale om indførelse af en fælles patentdomstolsordning — oprettelse af en Domstol for Europæiske Patenter og EF-Patenter — denne domstols enekompetence til at træffe afgørelse i private søgsmål samt til at fortolke og anvende EU-retten på området for EF-patenter — uforenelighed med Unionens institutionelle og domstolsmæssige rammer*

(Art. 4, stk. 3, TEU og art. 19, stk. 1, TEU; art. 258 TEUF — 260 TEUF og 267 TEUF)

1. I henhold til artikel 218, stk. 11, EF kan Parlamentet, Rådet, Kommissionen eller en medlemsstat indhente udtalelse fra Domstolen om en påtænkt aftales forenelighed med traktaterne. Denne bestemmelse har til formål at forhindre forviklinger, der ville opstå, hvis det ad rettens vej blev gjort gældende, at Unionens bindende internationale aftaler var uforenelige med traktaterne. En retsafgørelse, der eventuelt efter indgåelsen af en international aftale, som binder Unionen, fastslår, at denne aftale er uforenelig med traktaternes bestemmelser, enten på grund af dens indhold eller på grund af den ved dens indgåelse fulgte fremgangsmåde, vil uundgåeligt skabe alvorlige vanskeligheder ikke alene internt i Unionen, men også for internationale relationer, og fremkalde fare for, at alle berørte parter, herunder tredjelande, bliver skadet.

Den omstændighed, at en international aftale først kan indgås efter høring af

eller godkendelse fra Parlamentet, og at vedtagelsen af eventuelle relaterede lovgivningsforanstaltninger i Unionen er underlagt en lovgivningsprocedure, der involverer denne institution, er uden relevans for muligheden for at tillade Rådet at indhente Domstolens udtalelse i henhold til artikel 218, stk. 11, TEUF.

Muligheden for at indgive begæring om udtalelse i henhold til nævnte artikel kræver ikke som forudsætning en endelig aftale mellem de berørte institutioner. Den ret, som Rådet, Parlamentet, Kommissionen og medlemsstaterne har fået til at begære udtalelse fra Domstolen, kan nemlig udøves individuelt uden nogen form for samordning og uden at afvente det endelige resultat af en sammenhængende lovgivningsprocedure. Under alle omstændigheder bevarer Parlamentet

retten til selv at indgive en begæring om udtalelse.

Desuden kan Domstolen forelægges en begæring om udtalelse, før der indledes forhandlinger på internationalt plan, når formålet med den påtænkte aftale er kendt — selv når der endnu kan komme flere mulige løsninger på tale, og der endnu er visse uoverensstemmelser vedrørende formuleringen af de omhandlede tekster — hvis de for Domstolen indgivne dokumenter giver den mulighed for at afgive en bedømmelse af det af Rådet rejste spørgsmål med tilstrækkelig sikkerhed. Der kan ikke sættes spørgsmålstegn ved, om en begæring om udtalelse kan antages til realitetsbehandling, med den begrundelse, at Rådet endnu ikke har vedtaget en afgørelse om at indlede forhandlinger på internationalt plan.

(jf. præmis 47, 48, 53, 55 og 56)

ejendomsrettigheder. Følgelig indfører artikel 262 TEUF ikke noget monopol for Domstolen på det pågældende område, og den påvirker ikke valget af den retslige ramme, som kan indføres for tvister mellem private vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder.

Oprettelsen af en Domstol for Europæiske Patenter og EF-Patenter kan heller ikke være i strid med artikel 344 TEUF, eftersom denne artikel begrænser sig til at forbyde medlemsstaterne at søge tvister vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af traktaterne afgjort på anden måde end fastsat heri. De kompetencer, som udkastet til aftalen om indførelse af en fælles patentdomstolsordning tilsigter at overdrage Domstolen for Europæiske Patenter og EF-Patenter, vedrører dog kun tvister mellem private på dette område.

(jf. præmis 61-63)

2. Artikel 262 TEUF kan ikke være til hinder for oprettelsen af en Domstol for Europæiske Patenter og EF-Patenter. Uanset at denne artikel gør det muligt at tildele Domstolen visse af de kompetencer, som denne ret påtænkes overdraget, er den i denne artikel anførte fremgangsmåde ikke den eneste tænkelige til indførelsen af en fælles patentdomstol. Denne bestemmelse fastsætter således muligheden for at udvide Unionens retsinstansers kompetencer til tvister vedrørende anvendelsen af Unionens retsakter, hvorved der indføres europæiske intellektuelle
3. Den i udkastet til aftalen om indførelse af en fælles patentdomstolsordning påtænkte internationale domstol, der for nærværende benævnes Domstolen for Europæiske Patenter og EF-Patenter, skal ikke blot fortolke og anvende bestemmelserne i denne aftale, men også den fremtidige forordning om EF-patentet samt

andre EU-retlige instrumenter, navnlig forordninger og direktiver, som den nævnte forordning eventuelt vil skulle sammenholdes med, nemlig bestemmelser vedrørende andre intellektuelle ejendomsrettighedsordninger samt bestemmelser i EUF-traktaten om det indre marked og konkurrenceretten. Denne domstol kan tilsvarende i en for denne verserende tvist skulle tage stilling til grundlæggende rettigheder og almindelige principper i EU-retten og efterprøve gyldigheden af en EU-retsakt.

Selv om det er rigtigt, at Domstolen ikke er blevet tillagt kompetence til at træffe afgørelse i direkte søgsmål mellem private på patentområdet, fordi denne kompetence henhører under medlemsstaternes domstole, kan kompetencen til at løse sådanne tvister imidlertid ikke af medlemsstaterne tildeles en domstol, som er oprettet ved en international aftale, som ville fratage medlemsstaternes domstole deres opgave at gennemføre EU-retten i deres egenskab af »almindelige« domstole i Unionens retsorden og på denne måde fratage dem muligheden for eller eventuelt pligten til præjudiciel forelæggelse på det pågældende område som fastsat i artikel 267 TEUF. Den ved denne bestemmelse indførte ordning, som er nødvendig for at bevare fællesskabskarakteren af den retsorden, som er indført ved traktaterne, har til formål at sikre, at denne retsorden under alle omstændigheder får den samme virkning i alle medlemsstaterne, og fastslår således et direkte samarbejde mellem Domstolen

og de nationale retter, inden for rammerne af hvilket de sidstnævnte retter aktivt deltager i den korrekte anvendelse og ensartede fortolkning af EU-retten samt i beskyttelsen af de rettigheder, som denne retsorden giver borgerne.

Udkastet til aftalen fastsætter dog en præjudiciel mekanisme, som inden for aftalens anvendelsesområde forbeholder Domstolen for Europæiske Patenter og EF-Patenter muligheden for præjudiciel forelæggelse, samtidigt med at de nationale domstole fratages denne mulighed. En afgørelse fra Domstolen for Europæiske Patenter og EF-Patenter, som måtte tilsidesætte EU-retten, kan ikke være genstand for et traktatbrudssøgsmål og kan heller ikke være genstand for nogen form for erstatningsansvar for en eller flere medlemsstater for tab på grund af tilsidesættelser af EU-retten, der må tilregnes dem.

Ved at tillægge en international domstol, der befinder sig uden for Unionens institutionelle og domstolsmæssige ramme, en enekompetence til at træffe afgørelse i en lang række private søgsmål på patentområdet samt til at fortolke og anvende EU-retten på dette område, vil den påtænkte aftale følgelig

fratage medlemsstaternes domstole deres kompetence til at fortolke og anvende EU-retten og fratage Domstolen dennes kompetence til at tage stilling til præjudicielle spørgsmål, som disse domstole forelægger den, og af denne grund vil aftalen ændre karakteren af de kompetencer, som traktaterne tillægger Unionens

institutioner og medlemsstaterne, og som er nødvendige til bevarelsen af selve EU-rettens beskaffenhed.

(jf. præmis 71, 78, 80, 81, 83,
84, 86, 88 og 89)